

॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ शरीरस्य निचयं संचयं अबस्थितिमिति यावत् ॥ २० ॥ अंतगोयमः अंतार्थगच्छतीति योगात् ॥ २१ ॥ आ

युधिष्ठिर उवाच भगवन् सर्वधर्मज्ञः सर्वशास्त्रविशारदः ॥ मर्त्यस्य कः सहायो वै पिता माता सुतो गुरुः ॥ १ ॥ ज्ञाति संबंधिवर्गश्च मित्रवर्गस्तथैव च ॥ मृतं शरीरं
मुत्सृज्य काष्ठलोष्टसंजनाः ॥ १० ॥ गच्छंत्यमुत्र लोकं वै कएनमनुगच्छति ॥ बृहस्पतिरुवाच एकः प्रसूयते राजन्नेकएव विनश्यति ॥ ११ ॥ एकस्तर
तिदुर्गाणि गच्छत्येकस्तु दुर्गतिम् ॥ असहायः पिता माता तथा भ्राता सुतो गुरुः ॥ १२ ॥ ज्ञाति संबंधिवर्गश्च मित्रवर्गस्तथैव च ॥ मृतं शरीरं मुत्सृज्य काष्ठलोष्टस
मंजनाः ॥ १३ ॥ मुहूर्तमिव रोदित्वा ततो यांति पराङ्मुखाः ॥ तैस्तच्छरीरमुत्सृष्टं धर्मएको नुगच्छति ॥ १४ ॥ तस्माद् धर्मः सहायश्च सेवितव्यः सदानृभिः ॥ प्राणी
धर्मसमायुक्तो गच्छेत्स्वर्गं गतिं परां ॥ १५ ॥ तथैवा धर्मसंयुक्तो नरकं चोपपद्यते ॥ तस्मान्न्यायागतैरर्थैर्धर्मं सेवेत पंडितः ॥ १६ ॥ धर्मएको मनुष्याणां सहायः प्रा
रलौकिकः ॥ लोभान्मोहादनुक्को शास्त्राद्वाप्यबहुश्रुतः ॥ १७ ॥ नरः करोत्यकार्याणि परार्थलोभमोहितः ॥ धर्मश्चार्थश्च कामश्च त्रितयं जीविते फलं ॥ १८ ॥
एतत्र यमवासव्यमधर्मपरिवर्जितं ॥ युधिष्ठिर उवाच श्रुतं भगवतो वाक्यं धर्मयुक्तं परं हितं ॥ १९ ॥ शरीरं निचयं ज्ञातुं बुद्धिस्तु मज्जायते ॥ मृतं शरीरं हि
नृणां सूक्ष्ममव्यक्ततांगतं ॥ २० ॥ अचक्षुर्विषयं प्राप्तं कथं धर्मो नुगच्छति ॥ बृहस्पतिरुवाच पृथिवी वायुराकाशमापोऽप्योतिर्मनोतगः ॥ २१ ॥ बुद्धि
रत्मा च सहिता धर्मपश्यंति नित्यदा ॥ प्राणिनामिह सर्वेषां साक्षिभूतानि शानि शं ॥ २२ ॥ एतैश्च सह धर्मो पितं जीवमनुगच्छति ॥ त्वगस्थिमांसं शुक्रं च शोणि
तं च महामते ॥ २३ ॥ शरीरं वर्जयंत्येते जीविते न विवर्जितं ॥ ततो धर्मसमायुक्तः प्राप्नुते जीव एव हि ॥ २४ ॥ ततोऽस्य कर्म पश्यंति शुभं वायदि वा शुभं ॥ देवताः पं
च भूतस्थाः किंभूयः श्रोतुमिच्छति ॥ २५ ॥ ततो धर्मसमायुक्तः स जीवः सुखमेधते ॥ इह लोके परैश्चैव किंभूयः कथयामि ते ॥ २६ ॥ युधिष्ठिर उवाच तद्वर्शि
तं भगवता यथा धर्मो नुगच्छति ॥ एतत्तु ज्ञातुमिच्छामि कथं रेतः प्रवर्तते ॥ २७ ॥

त्मा साक्षी निशेति दिवसस्याप्युपलक्षणं ॥ २२ ॥ एतैः सह धर्मोऽपूर्व रूपो जीवमनुगच्छति ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ ननु मृतं सूक्ष्मवत् फलसूक्ष्मावस्था रूपमपूर्वजीवमनुगच्छतु रेतस्तु मूल एव स्थूलतरं कथं
केन साक्षी नोतिदित्यां क्ते नदिति ॥ २७ ॥
परं लोकमिति शेषः ॥